

Vattenfall AB

Staff Function Communications
Public & Regulatory Affairs Sweden
169 92 Stockholm

Miljödepartementet

m.registrator@regeringskansliet.se
cc. anna.berglund@regeringskansliet.se
cc. anna.sanell@regeringskansliet.se

Datum:
2021-07-31

Kontakt: Michelle von Gyllenpalm
E-mail: michelle.vongyllenpalm@vattenfall.com

Telefon: 070-531 63 11

Diarienummer: M2018/00217 och M2018/00221**Remissvar avseende skrivelsen "Ärenden om tillåtlighet enligt miljöbalken och tillstånd enligt lagen om kärnteknisk verksamhet till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall"**

Vattenfall är ett ledande europeiskt energiföretag som i mer än 100 år elektrifierat industrier, levererat energi till människors hem och moderniserat vårt sätt att leva genom innovation och samarbete. Vi vill nu göra det möjligt att leva fossilfritt inom en generation. Därför driver vi omställningen till ett hållbart energisystem genom satsningar på fossilfri produktion och klimatsmarta energilösningar för våra kunder. Vattenfall ägs av svenska staten.

Vattenfall har tagit del av Miljödepartementets skrivelse och tackar för möjligheten att få lämna synpunkter.

Vattenfalls inställning

Ärendet avseende Svensk Kärnbränslehantering AB:s ("SKB") ansökan om tillstånd till ett sammanhängande system för hantering av använt kärnbränsle är färdigberett och klart för avgörande i sin helhet. Det saknas skäl att i nuläget bryta ut den del av ansökan som omfattar mellanlagret i Clab. En eventuell deldom i detta skede skulle enligt Vattenfall inte trygga en säker hantering av använt kärnbränsle mer än på mycket kort sikt, och förvärrar snarare än löser de problem som Miljödepartementet redovisar som skäl för att en deldom behövs. Vattenfall avstyrker därmed det remitterade förslaget.

Grunderna för Vattenfalls inställning utvecklas i korthet nedan. Härutöver hänvisar Vattenfall till, och ställer sig bakom, det remissvar som lämnas av SKB.

Målet i sin helhet är klart för avgörande

Målets närmare beredning fram till idag, skälen bakom tilläggsyrkandet om ett utökat mellanlager i Clab, genomförda kompletteringar, hantering av tillkommande frågor m.m. redogörs för närmare i SKB:s yttrande. Klart är att ärendet beretts under mycket lång tid, med deltagande av en samlad och väl insatt expertis. Mark- och miljödomstolen har ansett den sökta verksamheten tillåtlig enligt miljöbalken. Regeringens expertmyndighet, Strålsäkerhetsmyndigheten, har ansett den sökta verksamheten tillåtlig enligt miljöbalken i alla delar som rör frågor om strålsäkerhet. Detsamma gäller de båda berörda kommunerna

Oskarshamn och Östhammar som tillstyrkt de verksamheter som planeras i respektive kommun.

Några sakliga skäl för att hela ärendet inte ska kunna avgöras i sin helhet har inte framkommit, vare sig i Miljödepartementets remiss eller genom föreläggande om komplettering och plan för fortsatt handläggning.

Hela ärendet är alltså, enligt Vattenfall, klart för regeringens avgörande.

I den nu aktuella remissen uttalar Miljödepartementet att det ändå finns skäl att bryta ut den del av ansökan som avser Clab, för att säkerställa att ett kommande tillstånd kan vinna laga kraft innan dagens tillstånd överskrids. Den enda förklaring som lämnas är att det finns risk för en fortsatt tidskrävande juridisk process innan tillståndet vinner laga kraft. Vattenfall kan inte se hur det faktum att tillståndet kommer beredas vidare i mark- och miljödomstol samt att tillståndet kan komma att överklagas (något som beaktats i tidplaner m.m.) ensamt skulle motivera en uppdelning av ärendet.

En deldom riskerar att öka de processuella riskerna

Att Miljödepartementet, på eget initiativ och mot sökandens vilja, delar upp prövningen av en sammanhängande verksamheten är en ingripande åtgärd som kräver att det finns starka skäl och ett gediget underlag som visar att uppdelningen är korrekt avgränsad i förhållande till gällande miljölagstiftning. I SKB:s yttrande redovisas en rad aspekter som måste beaktas i samband med en sådan uppdelning och såvitt Vattenfall kan förstå har dessa aspekter överhuvudtaget inte belysts av Miljödepartementet. Det är heller inte säkert att Mark- och miljödomstolen i den efterföljande processen gör samma bedömning som Miljödepartementet. Om det visar sig att det saknas tillräckligt underlag i fråga om ansökans avgränsning står vi inför helt nya processuella utmaningar. En felaktigt avgränsad ansökan kan inte rättas till med mindre än att prövningen görs om på nytt.

Enligt Vattenfall ökar den nu föreslagna uppdelningen de processuella riskerna på ett sätt som i nuläget inte är överblickbart. Det här innebär i sin tur att riskerna för ett försenat laga kraftvunnet tillstånd för Clab ökar, vilket alltså skulle motverka själva syftet bakom Miljödepartementets uppdelning.

Risk för ett fördröjt slutförvar

Genom att bryta ut beslutet avseende Clab förskjuts per automatik beslutet om slutförvaret. Det finns i remissen ingen plan för den fortsatta handläggning av den kvarvarande delen eller någon information om när ett beslut kan väntas. Vattenfall vill i detta sammanhang understryka att Clab inte är något annat än ett mellanlager, kärnkraftsindustrins ansvar är att tillse att ett permanent slutförvar kommer till stånd. Ett försenat beslut om slutförvaret riskerar att ge Clab en mer permanent roll i slutförvarssystemet än ursprungligen tänkt, vilket Clab inte är planerat eller konstruerat för.

Härutöver har riksdagen i ett tillkännagivande den 22 april 2021 uppmanat regeringen att skyndsamt vidta nödvändiga åtgärder för att trygga en säker hantering av använt kärnbränsle på både lång och kort sikt. Vattenfall ser inte hur Miljödepartementets föreslagna uppdelning uppfyller detta.

Världkommunernas medverkan och medgivande är nödvändig

Utöver ovanstående skäl vill Vattenfall betona vikten av fortsatt förtroende från och en god dialog med världkommunerna. Den svenska modellen, att med god dialog med berörda parter få flera kommuner villiga att bereda plats åt ett slutförvar av använt kärnbränsle, har setts som

en internationell förebild. Denna modell äventyras med Miljödepartementets förslag. Att så är fallet framgår också med tydlighet av kommunernas remissvar. Utan kommunernas medverkan och medgivande omkullkastas en av grundförutsättningarna för SKB:s ansökan.

Sammanfattning/slutsats

Vattenfall avstyrker bestämt uppdelningen av hanteringen av ansökan om ett sammanhängande system för hantering av använt kärnbränsle.
Vattenfall uppmanar vidare regeringen att skyndsamt godkänna SKB:s ansökan i sin helhet så att arbetet med att bygga slutförvaret kan påbörjas.

Med vänlig hälsning

Anja Alemdar
Chef Public & Regulatory Affairs Sweden